

Visie op het Koninkrijk

ChristenUnie

+ Geef geloof een stem

Het Koninkrijk

⊕ Staatkundige situatie

Sinds 10 oktober 2010 bestaat het Koninkrijk der Nederlanden uit vier autonome landen: Visie op het Koninkrijk

Nederland, Aruba, Curaçao en St. Maarten. Ook is Nederland als land drie 'gemeenten' rijker: Bonaire, St. Eustatius en Saba. De nieuwe staatkundige verhoudingen zullen worden geëvalueerd in 2015. Dit is ook een goed moment voor de landen van het Koninkrijk om een gezamenlijke visie op het Koninkrijk op te stellen.

⊕ Gelijkwaardigheid binnen het Koninkrijk

Het huidige Koninkrijk voldoet nog niet afdoende aan een essentieel vereiste in een rechtsstaat: de gelijkwaardigheid van alle burgers binnen het Koninkrijk. Voor Nederland is gelijkheid in de wet geregeld in de grondwet. Voor het Koninkrijk geldt het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Er dient een oplossing te worden gevonden voor het 'democratisch gat' bij beslissingen die de autonome landen in het Caribische gebied aangaan. Rijkswetgeving die alle landen binnen het Koninkrijk aangaat kan, om recht te doen aan de gelijkwaardige verhoudingen, alleen op basis van consensus tot stand komen.

⊕ Gevoeligheden

De huidige staat van het Koninkrijk wordt in belangrijke mate bepaald door de geschiedenis. Zo zijn er onderlinge gevoeligheden en ongelijke verhoudingen binnen het Koninkrijk die hun oorzaak mede hebben in de geschiedenis van slavernij en kolonialisme. Die geschiedenis is maar al te reëel. Er zijn echter in het Caribische deel van het Koninkrijk ook reële problemen op het gebied van integriteit en goed bestuur die onder ogen dienen te worden gezien. Dat is per definitie een lastige zaak, omdat het effectueren van toezicht gemakkelijk kan worden ervaren als (restanten van) door koloniale verhoudingen gestempeld bestuur.

Dit, en een neerbuigende en ongevoelige houding van politici uit Nederland zetten de relaties binnen het Koninkrijk van tijd tot tijd onder druk. Gelukkig zijn veel inwoners van Aruba, Curaçao en St. Maarten nog steeds positief over het Koninkrijk en met name over het koningshuis. Het is ook positief dat de Nederlandse regering recent spijt en berouw heeft betuigd voor de rol van Nederland in de slavernij. Dit is een belangrijke eerste stap op weg naar verzoening en vergeving.

⊕ Waarborgfunctie

In artikel 43 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden is de waarborgfunctie binnen het koninkrijk geregeld. *Zo omvat artikel 43, dit zijn bepalingen die gaan over de staatsinrichting van de landen.*

1.Elk der landen draagt zorg voor de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van het bestuur.2.Het waarborgen van deze rechten, vrijheden, rechtszekerheid en deugdelijkheid van bestuur is aangelegenheid van het Koninkrijk.

De integriteit van het bestuur, de rechtspleging, de bescherming van de rechten van kinderen en het financieel beheer van de landen van het Koninkrijk zijn een punt van zorg. Op grond van de waarborgfunctie is het daarom soms nodig dat het Koninkrijk ingrijpt. De landen zullen de komende tijd hun best moeten doen om sluitende begrotingen in te dienen. Mede door de recessie zal dit een moeilijke opgave worden.

⊕ **Mogelijkheden voor ontwikkeling**

Curaçao, Sint Maarten en Aruba kennen natuurschoon en een toeristische infrastructuur die kansen bieden. Ook de mogelijkheden van samenwerking met andere Caribische eilanden en het vasteland van Zuid-Amerika zijn nog niet ten volle benut. Door uitwisseling van ideeën en onderlinge samenwerking binnen het Koninkrijk kunnen de landen zich verder ontwikkelen. Een voortzetting van de bijdragen voor ontwikkelingssamenwerking binnen het Koninkrijk is gewenst. Een belangrijke voorwaarde voor ontwikkeling is een integer en effectief bestuur. In de ontwikkelingssamenwerking tussen de landen van het Koninkrijk moet daar dan ook prioriteit aan worden geven.

Deze uitgangspunten leiden tot de volgende maatregelen:

- **Ontwikkelingssamenwerking voortgezet.** De ontwikkelingssamenwerking binnen het Koninkrijk wordt voortgezet. Bij ontwikkelingssamenwerking wordt prioriteit gegeven aan verbetering van de integriteit en effectiviteit van het bestuur van de landen, bijvoorbeeld door twinning projecten tussen overheidsorganisaties binnen het Koninkrijk of door nieuwe bijdrages van Nederland te koppelen aan vooruitgang op het gebied van goed bestuur.
- **Definitief staatsbestel.** Op de lange termijn dient uiteindelijk een keuze te worden gemaakt voor een definitief staatsbestel. Staatkundig zijn er verschillende opties mogelijk, waaronder:
 1. Volledige gelijkberechting aan Europees Nederland;
 2. Vervanging van het Koninkrijk door een gemenebest – dus zelfstandige landen, die wel elk de Koning als staatshoofd erkennen
 3. Continuering van de huidige situatie- dus één Koninkrijk, bestaande uit vier landen, waarin onderdelen van beleid, zoals defensie, zijn voorbehouden aan de koninkrijksregering;
 4. Onafhankelijkheid;
 5. Aansluiting bij een ander staatsverband.

Deze opties kennen elk hun eigen voor –en nadelen. Door hun kleine schaal kunnen de landen van het Koninkrijk bijvoorbeeld moeilijk volledig onafhankelijk functioneren. De landen hebben een groter staatkundig verband nodig. Het is van belang dat de eilanden klaar zijn voor een volgende stap. Bij de keuze van een definitief staatsbestel staan de wensen van de landen van het Koninkrijk voorop. Het is niet aan Nederland om te beslissen over onafhankelijkheid.

Omgekeerd is het niet aan Nederland om zich hier vrijblijvend op te stellen. Teveel klinken geluiden, zelfs tot op het hoogste niveau, dat de eilanden een eigen weg kunnen gaan, als zij dat willen. Hoe waar dat ook is, dit heeft teveel de toonzetting dat ons land er van af zou willen als de kans zich voor doet. De ChristenUnie wil dat

Nederland verantwoordelijkheid voor de Caribische Koninkrijks- en landsonderdanen blijft dragen, zolang die wens op de eilanden aanwezig is, conform de verplichtingen van een voormalig kolonisator.

Wij mogen en kunnen de landen binnen het Koninkrijk niet zomaar loslaten.

- **Respect voor de eigen taal, cultuur en tradities van de eilanden.** Alleen dan is instandhouding van de goede relatie tussen de landen binnen het Koninkrijk mogelijk.
- **Vrij verkeer van personen binnen het Koninkrijk, binnen afspraken die hieromtrent tussen landen worden gemaakt.** Koninkrijksburgers kunnen niet over en weer tussen de landen worden uitgezet.
- **Het waken over de fundamentele menselijke rechten en vrijheden,** de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van het bestuur blijft een zaak van het Koninkrijk.
- **Bescherming van de rechten van kinderen.** De regering bespreekt de problematiek van de soms zeer zorgelijke positie van kinderen in het Koninkrijk met de Koninkrijkspartners en komt zo nodig in gezamenlijkheid tot een bijdrage aan het ontwikkelen en uitvoeren van wetgeving en beleid, kennisuitwisseling, technische ondersteuning en kindbescherming. Er wordt jaarlijks door Nederland een bedrag van 1 miljoen euro voor dit doel ter beschikking gesteld.
- **Geen nodeloze en eindeloze beperking van de autonomie van de nieuwe landen.** Dat draagt niet bij aan een verdere ontwikkeling naar het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Consensusrijkswetten die ontwikkeling van de nieuwe autonome landen in de weg staan krijgen daarom vanaf 2015 een in tijd beperkte geldingskracht van ten hoogste vier jaren.

Caribisch Nederland // De BES-eilanden

We constateren dat de staatkundige positie van Bonaire, St. Eustatius en Saba binnen Nederland nog niet goed is geregeld. Als openbare lichamen lijken het gemeenten, maar ze zijn het niet helemaal. Voor inwoners van Caribisch Nederland geldt aparte wetgeving die te vaak, te veel afwijkt van de wetten in Europees Nederland. Dit werkt meestal in het nadeel van de inwoners van Caribisch Nederland en staat op gespannen voet met het principe van Nederland als gedecentraliseerde eenheidsstaat. In het algemeen kwamen de hoge verwachtingen van de van inwoners van Bonaire, Sint Eustatius en Saba over de nieuwe staatkundige situatie niet uit. Er zijn echter zeker ook positieve ontwikkelingen: zo is er sinds 10 oktober 2010 veel geïnvesteerd in de kwaliteit en het aanbod van zorg en onderwijs.

- **Gelijke behandeling.** Inwoners van Caribisch Nederland dienen zo veel mogelijk volledig gelijk te worden behandeld aan inwoners van Europees Nederland. Met name de sociale voorzieningen dienen te worden verbeterd, met inachtneming van de problematiek die daar speelt in kaart wordt gebracht. Een aantal sociale voorzieningen op de eilanden ligt nog beneden wat in Europees Nederland acceptabel is. Wij willen dit niveau verhogen en investeren daarom in collectieve voorzieningen als kinderbijslag, kinderopvangtoeslag en arbeidsongeschiktheidsuitkering. De aanpak van laaggeletterdheid heeft prioriteit; het is de beste weg uit armoede.
- **Zorgvuldige integratie.** De Eerste Kamer heeft de behandeling van het voorstel om de status van de eilanden te verankeren in de Grondwet opgeschort tot de evaluatie van de nieuwe staatkundige situatie in 2015. Voor verdere integratie en verankering van de status van de eilanden in de Grondwet moeten eerst de inwoners door middel van een referendum zich hierover hebben kunnen uitspreken. Indien de bewoners voor voortzetting van de directe band met Europees Nederland kiezen, dient volledige integratie ook het doel te zijn.
- **Inspraak eilandsbesturen en eilandbewoners.** Conform de wettelijk vastgestelde afspraken (zie artikel 154 en 209 WOLBES) willen wij een reële inspraak door eilandsbesturen en eilandbewoners. Om de belangen van de drie eilanden gedurende de verdere integratie in Nederland goed te waarborgen willen wij een coördinerend bewindspersoon instellen die eindverantwoordelijkheid draagt voor Caribisch Nederland.
- **Representatie in parlementaire organen.** Het democratisch gat in de vertegenwoordiging van de drie BES-gemeenten komt onder tot uitdrukking in de parlementaire vertegenwoordiging. Politieke partijen zouden kunnen voorzien in een vertegenwoordiger in het parlement van de drie BES-gemeenten, maar dit is niet voldoende; hun positie vraagt ook staatsrechtelijke verankering. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren op de manier zoals Frankrijk de vertegenwoordiging in de Assemblee van de Franse overzeese gebieden heeft geregeld. Een extra vertegenwoordiger boven de 150 huidige Tweede Kamerleden kan dus hiervoor ook voor Nederland een middel zijn.

- **Aansluiting bij een provincie.** Van belang is voorts om te voorzien in provinciale indeling van de BES-eilanden- bijvoorbeeld in de vorm van aansluiting bij een relatief kleinschalige provincie, als Zeeland.
- **Mogelijkheden voor terugkeer van geschoolde werknemers.** Dat draagt bij aan versterking van de lokale economie. Er komt daarom een remigratieplan voor afgestudeerden en professionals afkomstig van Bonaire, St. Eustatius en Saba.
- **Beter investeringsklimaat.** Er is een stevige impuls nodig om, in samenwerking met de eilandsbesturen het investeringsklimaat verder te verbeteren en de economie te stimuleren. Hiertoe wordt een fonds in het leven geroepen.
- **De eigenheid en cultuur van Bonaire, St. Eustatius en Saba verdient bescherming.** De integratie van de eilanden in Nederlandse wet- en regelgeving gaat uit van dit uitgangspunt.